

А. А. Михненко,
здобувач, Національний інститут проблем міжнародної безпеки РНБО України

ІНСТИТУТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЕЛІТИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

В статті доводиться належність інституту Президента України до управлінської еліти та здійснюється аналіз розвитку управлінських еліт. Автор доводить, що Президент України відноситься до національної еліти, що становить вищу категорію управлінських кадрів, які наділені високим соціальним статусом та відповідними повноваженнями у сфері державного управління, що забезпечують їх реальною можливістю істотно впливати на інститути публічної влади, прийняття державно-управлінських рішень, соціально-економічні процеси та розподіл благ у суспільстві.

The article must institute belonging to the President of Ukraine, administrative officials and analyzes the development of managerial elites. The author argues that President of Ukraine belongs to the national elite, which is the highest category of administrative staff, who possess high social status and the corresponding authorities in public administration, which provide a real opportunity to significantly influence the institutions of public power, public decision-making, social and economic processes and the distribution of wealth in society.

*Ключові слова: інститут президента, глава держави, Президент України, влада, державне управління.
Keywords: Institute of the President, the President, the President of Ukraine, government, public administration.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

В організації державного управління в ХХІ ст. складність полягатиме не в тому, щоб протистояти еліті, а щоб найкращим чином організувати її, пристосувати ієрархічність, спеціалізацію, стандартизацію до демократичного розвитку; забезпечити контроль, звітність, ефективність і продуманість державної політики; підвищити уважність і чуйність державних службовців [1]. І чи не найголовніша роль у цьому процесі відводиться президенту як главі держави, як управлінцю, здатному визначити вектор подальшого суспільного розвитку держави.

Трансформація держави завжди пов'язана з прагненням еліти якісно змінити ситуацію у всіх сферах життя нації. Кращі представники нації відчують відповідальність за стан справ і починають радикальні реформи. Разом з тим, ми повинні чітко усвідомлювати: будь-яка діяльність не може бути результативною без само-вмотивованості. Роль та місце управлінської еліти (а президента держави — особливо) в житті кожної окремої людини визначає ступінь її адаптованості до вимог та викликів суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що попри наявність великої кількості праць, які розкривають основні аспекти інституту президента, більшість авторів, що займаються дослідженням у вказаній сфері, відносять Президента України до політичної еліти, а не управлінської. До основних науковців, що досліджують вказану проблематику, належать Афанасьєв В.Г., Гвішіані Д.М., Шабров О.Ф., Богданов А.А., Крюков О. та інші.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті — довести належність інституту Президента України до управлінської еліти та визначити моделі розвитку управлінських еліт.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Реалії нинішнього світового устрою, заснованого на хиткій рівновазі неоднакових за своїм рівнем розвитку країн і регіонів, зумовлюють стан еліти як системи управління й форми організації.

З одного боку, виділяється група розвинених країн, в яких уже відбувся перехід від індустріального до постіндустріального (інформаційного) суспільства. У країнах-лідерах розвиваються децентралізовані форми управління з високоорганізованим цивільним суспільством.

З другого боку — група країн, що тільки розвиваються, залежних частково або повністю від розвинених, в яких переважають традиційні форми управління, управлінський апарат патримоніальний за своїм характером, збережено багато звичаїв і традицій, не властивих раціональному типу управління.

І між цими групами перебуває проміжна група країн, які переходять або від традиційного до індустріального або від індустріального до постіндустріального типу суспільства. Структура і система державного управління в цих державах нестійка і має змішаний характер. Таке різноманіття систем управління, природно, не може не вплинути на розробку моделей розвитку управлінської еліти. За основу моделювання часто береться досвід провідних країн, оскільки в них уже пройшли апробацію ідеальні моделі управлінської еліти. Німецький соціолог М.Вебер пов'язував конструкцію раціональної еліти з концепцією професійного покликання, що випливає із специфічних особливостей протестантської етики [2]. Даний факт ще раз свідчить про індивідуальний досвід західних країн. Тому очевидними є провали в спробах низки країн з перехідною економікою повністю реалізувати дану модель на місцевому ґрунті без урахування традицій у державному управлінні.

Отже, в умовах такого різноманіття управлінських систем у світі відмовитися від бюрократичної структури, а значить і еліти в державному управлінні повністю неможливо. Еліти, що довели свою ефективність як ієрархічність, спеціалізацію й стандартизацію, не втратили своєї актуальності до теперішнього часу.

Модель у широкому сенсі — це образ (зокрема, умовний або уявний, зображення, опис, схема, креслення) або прообраз (зразок) якого-небудь об'єкта або системи об'єктів, що використовується за певних умов як їх заміник або представник. Це поняття використовується в різних науках, зокрема в політології і в теорії державного управління.

У вузькому сенсі, у теорії управління модель — це така система, що уявляється в думках або матеріально реалізована, яка, відображаючи або відтворюючи об'єкт дослідження, здатна замінити його так, що її вивчення дає нам нову інформацію про цей об'єкт [3]. Головною якістю моделі, як відзначає В. Афанасьєв, є її відповідність, подібність системі-оригіналу, але воно не може бути повним, оскільки в цьому випадку втрачається специфіка моделі. При цьому обов'язкова вимога до моделі в соціальному управлінні — її цілеспрямованість, скоординованість параметрів з поставленою перед системою метою, з очікуванням результатом. Іншими словами, модель повинна бути як достатньо жорсткою, так і достатньо гнучкою, здійною до перетворення відповідно до конкретної ситуації. У цьому плані запропонована М.Вебером модель раціональної бюрократії майже повністю відповідає вказаним вимогам, хоча б унаслідок того, що її можна перетворити відповідно до умов сьогодення.

Модель не може бути повністю подібна системі-організації, оскільки являє собою спрощене віддзеркалення оригіналу. Нерідко модель схожа з оригіналом лише в кінцевому ефекті, що також є характерним для моделі раціональної бюрократії М.Вебера.

Кінцевий ефект — ефективність управлінської еліти — розглядається як головний критерій сформованих моделей сучасності. Побудову сучасних моделей розвитку політико-управлінських еліт важко уявити без урахування парадигми розвитку науки й політичної системи суспільства.

У сучасній науці постановка та вирішення тих або інших проблем не можуть бути осмислені поза культурно-історичним контекстом, пануючим стилем наукового мислення, тими або іншими методологічними установками [4]. Саме тому методологічні підходи до побудови нових моделей розвитку еліти спираються на системний, кібернетичний, тектологічний, синергетичний підходи, постіндустріальну концепцію, концепції маркетингу і менеджменту в державному управлінні.

Системний підхід в управлінні, розроблений свого часу А.Берталанфі, А.Богдановим, Т.Парсонсом і багатьма іншими, є впорядкованою надійною основою для управління складними сферами взаємозв'язаної діяльності, що дозволяє розкривати, аналізувати складові системні компоненти й послідовно поєднувати їх один з одним [5].

У теорії адміністративно-державного управління системний підхід не існує у вигляді вимогливої методологічної концепції: він виконує евристичні функції, залишаючись не дуже обмеженим сукупністю принципів, основний сенс яких полягає у відповідній орієнтації конкретних дослідників. Методологічна специфіка системного підходу визначається тим, що він орієнтує дослідження на розкриття цілісності об'єкта і забезпечуючих її механізмів, на виділення багатобразних зв'язків складного об'єкта і зведення їх в єдину теоретичну картину [6].

Для реалізації цієї центральної процедури в системному аналізі, побудови узагальної моделі використовується проблемна ситуація. Аналіз проблемної ситуації припускає введення понять ідеальної, нормативної і реальної моделі діяльності досліджуваної організаційної системи.

Ідеальна модель — це модель необхідного майбутнього, теоретична схема, що виступає найчастіше у вигляді набору принципів, імперативів. Нормативна модель — це сукупність правових, соціальних та інших форм, що визначають діяльність організаційної системи, яка досліджується. Реальна модель — це соціологічний, статистичний, експертний опис дійсної поведінки організаційної системи, яка досліджується.

Моделювання еліти за допомогою системного підходу дозволяє виявляти проблемну ситуацію як сукупність декларативних, явних і дійсних розривів між параметрами ідеальної, нормативної та реальної моделі.

Системний аналіз бюрократії як елітної групи вперше був зроблений М.Вебером. Побудова моделі фахівця у сфері державного управління за вищеописаною методикою (співвідношення ідеальної, реальної та нормативної моделей) широко застосовується в сучасній Росії (у рамках Російської академії державної служби, Російської академії наук). Таким чином, системний підхід дозволяє дати глибоке й усебічне уявлення про проектовану модель політико-

управлінської еліти. Проте слабким місцем даного підходу, на наш погляд, є його методологія. Недостатня розробленість методології системного підходу, відсутність стало-го понятійного апарату ускладнювала чітку класифікацію системних досліджень.

У зв'язку з цим можна стверджувати, що системний підхід у методології побудови моделі розвитку політико-управлінської еліти не можна вважати основним, єдиним у розробці моделі. Необхідні й інші підходи.

Так, кібернетичний підхід, широко вживаний у теорії та практиці управління з середини ХХ ст., більше уваги приділяв вивченню систем з середини. Кінцевою метою управління представники даного підходу С. Бір, І. Новік, У. Ешбі та інші вважали гомеостазис — оптимізацію функціонування системи для отримання більш корисного ефекту при найменших витратах і зусиллях [7]. Проте недоліком даного підходу можна вважати те, що він дозволяє виокремити лише найзагальніші інформаційні контури систем управління на макрорівні [8]. Одночасно цей недолік є і гідністю кібернетики, оскільки показує загальні закономірності управління.

Цей підхід дозволив виявити також те, що процеси управління відбуваються не в усіх, а лише в складних динамічних системах, яким властива мережа нелінійних причинно-наслідкових залежностей.

Визначаючи необхідним атрибутом самокерованої системи зворотні зв'язки, кібернетичний підхід, виходячи з єдності управління та інформації, встановлює міру й кількість інформації, що потрібна для цього. Згідно з цим підходом, була також сформульована кінцева мета управління й його ідеал — забезпечення оптимального перебігу процесу. Але, як показали подальші дослідження, гомеостазис — це не кінцева мета управління, а його функція.

Кібернетичний підхід при моделюванні розвитку управлінської еліти вказав на можливість врахувати нелінійні причинно-наслідкові залежності в управлінні. Обгрунтувавши механізми впорядкування управління системою за допомогою інформації, він показав, що є елементи самоврядування в будь-якій системі, у тому числі й побудованій за суто формальним принципом.

Кібернетика при моделюванні процесів управління враховує тільки зовнішні функції предмета, без урахування внутрішніх. Усе це дозволяє усебічно опрацювати модель політико-управлінської еліти в сучасних умовах і врахувати недоліки при моделюванні.

Цікавий підхід до управління сформульований радянським ученим початку ХХ ст. А. Богдановим. Цей підхід, названий автором тектологічним, розглядає будь-яке явище з погляду його організації. Відповідно до даної точки зору, світ перебуває в безперервній зміні, у ньому немає нічого постійного, все суть зміни, дії і протидії [9].

Одна з основоположних тез концепції А.Богданова — ідеальної організованості не буває, до неї завжди домішана дезорганізація [10]. У зв'язку з цим цікавими для розробки моделі (моделей) розвитку політико-управлінської еліти можна вважати думки автора про співвідношення організуючого і дезорганізуючого начал, про рівновагу й шляхи збереження цієї рухомої рівноваги.

Своєрідно інтерпретує автор і стійкість системи. Гарантії стійкості системи формуються в законі найменших, який звертає увагу на добір або відбір у системі управління. Ці ідеї близькі до пізніших робіт зарубіжних учених Р. Мертона, П. Блау, Ф. Слезника й сучасних російських — А. Пригожина, В. Афанасьєва, Б. Мільнера та ін.

Певною мірою тектологічний підхід дозволяє у повному обсязі розглянути питання управління. Ці напрацювання важливі при моделюванні нових варіантів розвитку еліти.

Радикальний прорив у розумінні природи еволюційного розвитку був зроблений зусиллями синергетиків, що дозволяють з'ясувати, як в умовах відсутності рівноваги можливі спонтанні переходи, ентропії, що супроводжуються зниженням і виникненням так званих дисипативних структур. У звичному нам світі рівновага стан рідкісний і досить нестійкий, — відзначають І.Пригожин, І.Стенгерс. А відсутність рівноваги системи є необхідною умовою її розвитку [11].

Увівши в науковий обіг поняття "хаос", синергетика намагається пояснити особливості розвитку систем. Для складних систем завжди існує кілька альтернативних шляхів розвитку. Точки біфуркації визначають вибір шляху на макро- і мікросоціальному рівнях.

Хаос, на думку дослідників синергетики Е.Князевої, С.Курдюмова, його макроскопічний прояв виводить на самоструктуризацію нелінійної системи. Накопичення флуктуацій, відхилень веде до точки біфуркації. Точка біфуркації визначає вже новий стан системи [12]. Синергетичний підхід обґрунтовує не тільки нелінійний характер у розвитку систем, малу стійкість, складне досягнення стану стабільності системи, але й указує на механізми самоорганізації, амбівалентні за своїм сенсом.

З погляду розвитку політико-управлінської еліти, цей підхід спростовує головний її функціональний обов'язок — забезпечення стійкого розвитку, стабільності політичної системи. При цьому слід мати на увазі, що рівновага системи не таке рідкісне явище. У політичній сфері воно може бути досягнуте й завдяки професіоналізму чиновників-управлінців.

Для розробки моделі розвитку політико-управлінської еліти надзвичайно корисними можуть видатися ідеї синергетики, що дають знання про те, як оперувати складними системами й ефективно управляти ними. Наприклад, малі, але правильно організовані резонансні дії на складні системи можуть бути надзвичайно ефективними [13]. Розвиток середовища — переструктурування й ускладнення, зворотний зв'язок, деградація — пояснює еволюцію протікання будь-якого процесу. Даний аналіз може бути застосований і при вивченні розвитку політико-управлінської еліти, оскільки вона має справу з політикою, а політика, у свою чергу, теж може бути благодатною сферою для застосування синергетичного підходу.

Особливий інтерес для методології становить технократична традиція, що пояснює умови, в яких функціонує й розвивається політико-управлінська система.

Головна заслуга представників технократичної традиції полягає в тому, що вони звернули увагу на еволюцію систем управління, виділивши певну якісну характеристику управління й управління та виявивши нові форми і методи управління в умовах конкретного історичного етапу.

Дж. Гелбрейт основну увагу приділив вивченню технократичної структури як сукупності людей, що володіють певними знаннями, досвідом і здібностями, яких потребує сучасна промислова технологія та планування. Уперше він указує на те, що вже не підприємець, а група керівників ухвалює рішення на підприємствах. Фактично весь процес ухвалення рішень в індустріальному суспільстві, на думку Гелбрейта, став міцною прерогативою технократичної структури [14].

Д. Белла більше цікавлять конкретні форми переходу до постіндустріального суспільства в різних секторах (економіка, політика, соціальний сектор). Він, зокрема, відзначав зростання ролі технократа, але, на відміну від Дж. Гелбрейта, цей факт Д. Белл відзначає в політичній сфері. Автор постіндустріальної концепції констатує, що в суспільстві майбутнього, хоч би яку характеристику йому давали, учений, професіонал, технічний фахівець і технократ покликані відігравати домінуючу роль у політичному житті. Д. Белл також передбачив швидке збільшення числа службовців і посилення їх впливу в інших сферах.

У практичному плані техноцистський детермінізм Д. Белла та Дж. Гелбрейта вилився в ідейний напрям, що наполягає на необхідності перенесення методів управління надіндустріальним виробництвом у державно-політичну сферу. Пізніші роботи постіндустріальної концепції затверджують разом із ролю технічних засобів і методів управління вже дещо інші ідеї. Мануель Кастельс, автор концепції суспільства мережевих структур, обґрунтовує зміни в сучасному суспільстві центрів влади й ухвалення рішень.

Перебудова відносин влади в суспільстві, побудованому на мережевому принципі, змінює розподіл владних повноважень. Приєднання до мереж через так звані рубильники (наприклад, коли йдеться про перехід під контроль фінансових структур, що впливають на політичні процеси) виступає як знаряддя здійснення влади, доступні лише виборним. Виходячи з даного підходу, можна зробити висно-

вок про зниження ролі управлінців у державному управлінні і можливому перенесенні акцента на інші сфери (наприклад, економіку). Але зміна центрів влади ніяк не повинна вплинути на професіоналізм чиновника-управлінця. Можливо, у майбутньому й зміняться центри влади (це буде не держава, а групи інтересів, або міжнародні організації), але їм усе ж таки будуть необхідні професіонали.

Під впливом інформаційної революції, як відзначають Т. Стюарт, М. Мелоун, А. Едвінсон, з'являються якісно інші різновиди організації. При цьому значно підвищиться роль інформації як виду владного ресурсу, зросте значення інтелектуального капіталу, збільшиться розумовий зміст будь-якої праці, технічна оснащеність працівників у сфері управління також стане високою. Зайнятість у менеджменті, потреба в професіоналах і техніці зростатиме швидше, ніж в інших сферах і складе ядро соціальної структури. Дані положення при проектуванні моделі розвитку політико-управлінської еліти будуть вельми корисними. Наприклад, збільшення ролі інтелектуального капіталу безпосередньо торкається службовців у системі державного управління, їх професійних якостей. Сучасний досвід показує, що роль знання професійні навички та уміння дають більше, ніж формальні посадові повноваження.

Володіння інтелектуальним капіталом підвищує значення організаційної влади у складних соціальних системах. Саме тому управлінські структури такі впливові не тільки в державі, але і в сучасних гігантських корпораціях, у великих громадських організаціях.

Знання, навички професійного характеру, уміння приймати правильні рішення, орієнтуватися серед безлічі завдань і організаційних обставин, можливість застосування й реалізації творчих здібностей — усе це може бути використано при проектуванні моделей політико-управлінської еліти.

У розробці моделей слід зазначити й сучасну тенденцію використання у сфері державного управління маркетингової концепції і підходів, що намагаються поєднати досягнення менеджменту у сфері економіки з державним адмініструванням. Ці спроби, з погляду методології, виглядають більш ніж переконливо. Так, наприклад, український дослідник Е. Ромат вважає, що для державного управління цілком може бути застосована концепція некомерційного маркетингу, що базується на основах традиційного.

На думку цього автора, принципи традиційного маркетингу: пріоритет потреб і попиту споживачів, системний підхід до явищ і суб'єктів, гнучке пристосування до змін у зовнішньому маркетинговому середовищі; комплексний і активний вплив на зовнішнє маркетингове середовище; науковість — цілком прийнятні й у державному управлінні. У цьому контексті актуальними є заклики, відповідно до вимог демократичного суспільства, радикально підвищити результативність та ефективність надання послуг і зміни стилю взаємостосунків між владою та громадянами.

При розробці найбільш оптимальної моделі політико-управлінської еліти для України та Росії інтерес становить методика, що запропонована Російською академією державної служби. Ця методика, що відрізняється системністю й простотою в розумінні, виходить з того, що можливі три типи державно-адміністративної діяльності: ідеальний, нормативний і реальний.

Ідеальна модель будується на сучасних наукових розробках і повною мірою відображає принципово нові трактування розуміння суті й особливостей функціонування політико-управлінської еліти в умовах постіндустріального суспільства.

Якщо порівняти стиль веберівського чиновника-управлінця із стилем ідеального сучасного чиновника державного апарату в 90-ті роки ХХ ст., то з'являються наступні відмінності. Ідеальний чиновник-управлінець уникає ризику, виконує тільки те, що задане, концентрується на самій діяльності, не любить змін, уникає припускати помилок, концентрує увагу на обмеженнях, висуває на перший план безпеку і не має бажання перенавчатися.

Сучасний чиновник-управлінець являє собою зовсім інший тип. Він іде на ризик у певних ситуаціях, постійно приймає інновації, концентрується на результатах діяль-

ності, прагне до змін, ставиться до помилок з розумінням і вчиться на них, концентрує увагу на можливостях, що з'являються, висуває на перший план необхідність досягнень, прагне постійно підвищувати кваліфікацію.

Нормативну модель, яка визначає наступну складову загальної моделі політико-управлінської еліти, можна побудувати на основі аналізу відповідних норм, правил, інструкцій, вказівок на спрямованість, принципи діяльності еліти, її функціональні обов'язки.

Функціональні обов'язки сучасної адміністративно-державної діяльності включають дуже складні характеристики:

- застосування сучасних методів соціально-політичної та соціально-економічної діагностики, ідентифікації та розпізнавання образів, агрегацію інформації та її комп'ютерну обробку (з використанням методів математичного моделювання соціальних процесів при розробці управлінських рішень на локальному, регіональному й національному рівнях);

- прогнозування й облік у практичній діяльності позитивних і негативних тенденцій у розвитку суспільних явищ, розробку заходів щодо локалізації та усунення недоліків, визначення потреби в змінах, нововведеннях і здійсненні практичних дій щодо їх реалізації;

- аналіз, узагальнення та інтерпретацію соціальних, політичних та економічних показників, що характеризують стан району, регіону, країни;

- організація і проведення емпіричних досліджень з вивчення соціально-політичних і соціально-економічних процесів в області (регіоні, країні) для пошуку оптимальних управлінських рішень;

- прогнозування розвитку соціально-політичних, соціально-економічних і організаційних процесів у об'єктах управління, проектування програм нововведень і здійснення цих програм;

- застосування раціональних прийомів пошуку, обробки, зберігання та використання необхідної соціальної, політичної, економічної та наукової інформації.

Нормативна модель виступає як найважливіший чинник і орієнтир практичної діяльності, бо фіксує головні ролеві вимоги, що пред'являються часом.

І, нарешті, модель реальної діяльності управлінської еліти як групи професійних чиновників, зайнятих у державному управлінні, формується шляхом аналізу їх конкретної повсякденної роботи, характеру тих операцій, які їм доводиться виконувати.

Реальна модель демонструє конкретний досвід реалізації цілей і застосування технології. Якщо говорити про управлінську діяльність у цілому, то під впливом сучасних умов вона стала високотехнологічною, спрямованою на активне використання інформаційних ресурсів, образно-когнітивним, інтуїтивно-іраціональним методом вирішення проблем. Реальна модель заснована на тому, що людина, яка ухвалює рішення, — це не бездушний робот, що реагує на статистику, а людина, що має емоції та інтуїцію для усвідомлення й обліку всієї безлічі сенсів, якими наділені одиниці інформації.

На основі зіставлення ідеальної, нормативної та реальної моделей проектується конкретні зразки для кожної країни. Ефективні механізми менеджменту й адміністрування розробляються вже стосовно окремої держави з її системою управління, що є абсолютно новим підходом, обґрунтованим вимогами часу [15].

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДК

Можна констатувати, що Президент України відноситься до національної еліти, що становить вищу категорію управлінських кадрів, які наділені високим соціальним статусом та відповідними повноваженнями у сфері державного управління, що забезпечують їх реальною можливістю істотно впливати на інститути публічної влади, прийняття державно-управлінських рішень, соціально-економічні процеси та розподіл благ у суспільстві. Таким чином, Президент України повністю підпадає під поняття управлінської еліти.

Підбиваючи підсумок, слід зазначити, що конструюван-

ня моделі (моделей) управлінської еліти неодмінно базується на методологічних підходах (системному, кібернетичному, тектологічному, синергетичному та ін.), з урахуванням реальних умов.

Загальна модель управлінської еліти формується при зіставленні ідеального, нормативного та реального, а специфічні моделі характерні для тієї або іншої країни, розробляються з урахуванням цієї загальної моделі та конкретних умов.

Таким чином, слід підкреслити, що еліта як соціально-політичне явище залежить від розвитку держави. Функціонально управлінській еліті в сучасному суспільстві належить значна роль. Головна функція політичної еліти — управління. Здебільшого, завдяки лінійній структурі еліта може ефективно й оперативно вирішувати завдання в державному управлінні. Проте в складноорганізованому суспільстві цих показників недостатньо.

Побудова сучасних моделей розвитку управлінської еліти базується не тільки на формальних принципах, але й на неформальних принципах у державному управлінні. Адміністративно-державна діяльність еліти орієнтована на відвертість в управлінні, на ефективне здійснення управлінських завдань, завдяки чому управління в трансформованому суспільстві надзвичайно згубним є застосування неперевіраних або суперечливих методик, які можуть призвести до порушення стабільності системи. Ефективність застосування тих або інших методів, прийомів технологій залежить від характеру обраної моделі. У зв'язку з цим найбільш прийнятною буде та модель розвитку політико-управлінської еліти, яка дозволяє врахувати як управлінський досвід конкретної країни, так і нові тенденції в управлінні суспільством.

Література:

1. Окоїн П. Устрій державних установ у XXI столітті: чому бюрократія залишається в державному управлінні // Вісн. УАДУ. — 1999. — № 1 — С. 5—19.
2. Вебер М. Избранное. Образ общества. — М.: Юрист, 1994. — С. 446.
3. Афанасьев В.Г. Общество: системность, познание, управление. — М., 1981. — С. 195.
4. Методология гуманитарного исследования / Под. ред. В.В. Буряка. — Симферополь: Изд-во ТНУ, 2002. — С. 27.
5. Гвишиани Д.М. Организация и управление. — М.: Изд-во МГТУ им.Баумана, 1998. — 332 с.
6. Троян С. Політична еліта України: земна боротьба за владний олімп // Регіональні та національні еліти: хто формує політику: Матеріали міжнародної наук. конф. Чернівці, 6—7 грудня 2001 р. — Чернівці: Букрен, 2002. — С. 24.
7. Афанасьев В.Г. Научное управление обществом. — 2-е изд. — М., 1973. — 392 с.
8. Шабров О.Ф. Политические системы: открытость, устойчивость, развитие // Анализ систем на пороге XXI века: теория и практика: Материалы международной науч.-практ. конф. В 4 т. Т.1./ Сост. Т.Е. Сафонова. — М.: Интеллект, 1996. — С. 30.
9. Крестева А. Власть и элита в обществе без гражданского общества // Социс. — 1996. — № 4. — С. 19—29.
10. Богданов А.А. Тектология (Всеобщая организационная наука): В 2 кн. — М.: Экономика, 1989. — Кн.1. — 304 с.
11. Пригожин И., Стенгерс И. Порядок из хаоса: Новый диалог человека с природой. — М.: Прогресс, 1986. — С. 182.
12. Князева Е.Н., Курдюмов С.П. Синергетика как новое мировидение: диалог с И. Пригожиным // Вопр. филос. — 1992. — № 12. — С. 5.
13. Шабров О.Ф. Политическое управление: проблемы стабильности и развития. — М.: Интеллект, 1997. — С. 5.
14. Гэлбрейт Дж. К. Новое индустриальное общество. — М.: Прогресс, 1969. — С. 124.
15. Крюков О. Політико-управлінська еліта України як чинник державотворення: монографія/ О. Крюков; за наук. ред. Е.А. Афоніна. — К.: Видавництво НАДУ, 2006. — С. 123—126.

Стаття надійшла до редакції 26.01.2011 р.